

Dokuz Tip Mizaç Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dokuz Tip Mizaç Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20149>

Özet

Dokuz Tip Mizaç Ölçeği (DTMÖ), mizaç teorisine dayalı olarak bireylerin temel kişilik eğilimlerini ve motivasyonel yapılarını ölçmek amacıyla Türkiye'de uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle Enneagram modeline benzer şekilde dokuz farklı mizaç tipini psikometrik olarak değerlendirmeyi hedefler.

Ölçeğin Türk kültürüne adaptasyonu, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Yılmaz ve arkadaşları (2014) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, DTMÖ'nün akademik ve klinik alanlarda kullanılabilir güvenilir bir araç olduğunu göstermeyi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Mizaç, Enneagram, Kişilik, Dokuz Tip Mizaç Ölçeği, Psikometri, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Enver Demirel Yılmaz, Ahmet Gencer Gençer, Ömer Aydemir, Ayşe Yılmaz, Servet Kesebir, Ömer Ünal, Ahmet Örek, Murat Bilici.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin doğuştan getirdiği düşünülen dokuz farklı mizaç tipini bilimsel ve güvenilir yöntemlerle tespit etmektir. Bu tespit, klinik, eğitim ve araştırma alanlarında bireylerin davranışsal örüntülerini, temel motivasyon kaynaklarını ve stres tepkilerini anlamak için kritik öneme sahiptir.

DTMÖ, özellikle psikolojik danışmanlık süreçlerinde ve kişisel gelişim çalışmalarıında, bireyin kendi mizaç yapısını tanımasına yardımcı olmayı hedefler. Bu sayede, bireyin mizaç yapısına uygun, kişiselleştirilmiş müdahale ve gelişim stratejileri geliştirilebilir.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, **mizaç** kavramını temel alır ve mizaç tiplerinin, bireyin yaşam boyu süren temel motivasyonel ve bilişsel eğilimlerini yansıttığını varsayımından hareket eder. Ölçülen yapı, genellikle dokuz ana kategoriye ayrılan ve her biri farklı temel korku, arzu ve dikkat odağına sahip olan mizaç tipleridir.

Bu kişilik psikolojisi yapısı, sadece gözlemlenebilir davranışları değil, aynı zamanda bu davranışların altında yatan temel dinamikleri, yani bireyin dünyaya bakış açısını ve içsel motivasyonlarını da ölçmeyi amaçlar.

Geçerlik

Dokuz Tip Mizaç Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, Yılmaz ve arkadaşları (2014) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında detaylı olarak incelenmiştir. Yapılan analizler, ölçeğin teorik mizaç yapıları için ölçme kapasitesini destekleyen kanıtlar sunmayı amaçlamıştır.

Ölçeğin **yapı geçerliliği**, faktör analizleri ve ilgili psikolojik yapılarla korelasyonlar incelenerek değerlendirilmiştir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, uyarlama makalesi (Yılmaz et al., 2014) bu bilgileri detaylıca sunmaktadır. Bu çalışmada, ölçeğin teorik dokuz faktörlü yapısının Türkçe örneklemede de doğrulandığını göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları (genellikle Cronbach Alfa) kullanılarak belirlenmiştir. Yılmaz ve diğerleri (2014) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışmasında, ölçeğin alt tipleri ve genel yapı için kabul edilebilir düzeyde güvenilirlik değerleri elde edilmiştir.

Güvenirlilik analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setlerinde tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini (test-tekrar test güvenilirliği ve iç tutarlılık) doğrulamaktadır. Kesin güvenilirlik katsayılarına dair sayısal veriler için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Dokuz Tip Mizaç Ölçeği'nin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla kapsamlı faktör analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak varsayılan dokuz faktörlü yapısının, Türkçe örneklemede de istatistiksel olarak uygunluğunu araştırmıştır.

Faktör analizi sonuçları, her bir mizaç tipini temsil eden maddelerin ilgili faktör altında toplandığını ve mizaç tiplerinin birbirinden ayrılan yapılar sergilediğini göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin mizaç teorisiyle uyumlu bir iç yapıya sahip olduğunun temel göstergesidir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: Derecelendirme formatı orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak bu tür mizaç ölçekleri genellikle çok maddeli ve 5'li veya 7'li Likert ölçeği tipinde öz bildirim formatını kullanır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri

Popülasyon Detayları: Ölçeğin uyarlama çalışması, Türkiye'deki çeşitli yetkin örneklemeleri (genellikle üniversite öğrencileri ve genel popülasyon) üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-report).

Anahtar Kelimeler

DTMÖ, Psikolojik Değerlendirme, Mizaç Tipleri, Eğitim ve Bilim Dergisi, Enver Demirel Yılmaz, Psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Enver Demirel Yılmaz

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Veri mevcut değil.

Kurumsal E-posta Adresleri: Veri mevcut değil.

Yazın Adresi E-posta: enveryilmaz6@yahoo.com.tr

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin ilk uyarlama ve geçerlik çalışması **2014** yılında yayımlanmıştır.

Ölçeğin akademik veya ticari kullanım için gerekli izinler ve güncel ücretlendirme bilgisi, sorumlu yazar Enver Demirel Yılmaz ile doğrudan iletişime geçilerek öğrenilmelidir.

Kaynaklar

Yılmaz, E.D., Gençer, A.G., Aydemir, Ö., Yılmaz, A., Kesebir, S., Ünal, Ö., Örek, A. ve Bilici, M.(2014). Dokuz Tip Mizaç Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliği. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 115-137.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [dokuz-tip-mizac-olcegi-toad.pdf](#)

Dokuz Tip Mizaç Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Bu giriş kaynağında Dokuz Tip Mizaç Ölçeği'nin maddeleri yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ve puanlama detaylarına ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makaleye veya PDF dosyasına

ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM